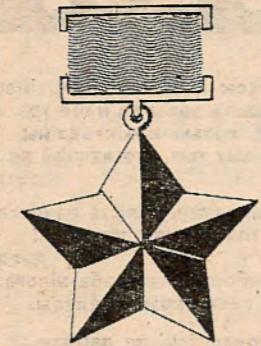

**МІНСК —
ГОРАД-ГЕРОЙ**

Раздел «Старонкі славы баявой» вядзе в. а. дзяцніца кафедры гісторыі СССР Гісторычнага факультэта Л. А. Міхайлоўскі.

Працяг. Пачатак у № 32, 35 за 1974 г. і № 3 за 1975 г.

У адным са звароту на мяцька — фашысцкага камандавання да салад гаварылася: «У цібе нам сэрца, нервава, на вайне яны не патрабні. Знішай у сабе літасць і спачувальнасць — забівай усякага рускага і савецкага, не сплынійся, калі перед тобі стары або жанчына, дзячынка або хлопчык, — забівай, гэтым ты уратуеш сібе ад гібелі, забяспечы будучую сваёй сям'і праславіш на вікі».

Гісторыя сусветнай цывілізацыі не ведае такога масавага зверснення ўнічэння мірнага насельніцтва. Звар'яцелы фюрэр згатудаў сваім дзікім згрызіем ёнішчыць рускіх, беларусаў, яўрэяў, імянечкія салдаты і афіцэры забівалі безбаронных людзей. Забівалі діём і начыні, мірных жыхароў.

Спачатку гітлерура стваралася на домух і магілках, на плошчах, на вуліцах, рылі у Беларусі шэрш

СТАРОНКІ СЛАВЫ БАЯВОЙ

I ПОЎНІЛІСЯ ГНЕВАМ СЭРЦЫ

у садах і парках, спальвалі на хлявах, вешалі, закопвалі юдзіўмы. Забівалі не толькі камуністаў, але і тих, у каго знаходзілі членскія білеты МОПРа або членскія книжкі АСААВІЯХІма, забівалі савецкіх актыўістаў і стаханавцаў...

Нападрадні 24-й гадавіны Вялікай Каstryчніцкай рэвалюцыйной фашысты павесілі вялікую группу савецкіх людзей: на разнівіне вуліцы Пушкінскай і Ціянскай, на дрэвах уздоўж галоўнай алеі Цэнтральнага сквера, на варотах завода «Чырвона заря». Трупы не здымаюць даціцы тыдзенем — для захоўвання жыхароў.

Пад пагрозай зброя акупанты прымушалі савецкіх грамадзян змяніць прапоры на падпрыемствах, якія абслугоўвалі патронаў фашыстской арміі.

Былы скіратор падпольнай арганізацыі Мінскага чыгуначнага вузла Фёдар Спрылонавіч Кузнецоў успамінаў пра то, як акупанты забіўші, што калі Тэатр оперы і балета будзе праводзіцца рэгістрацыя на работу, на самай справе нікія рэгістрацыі не было. Усіх, калі прыйшоў, скапілі і адправілі у грамадзянскі лагер на Старожоўскіх могілках. Там іх трималі трох дні без вады і ежы. Тых, хто спрабаваў пайсці на бранці вады, забівалі на месцы. Затым гітлерура адабрала мужчын для работ.

Але яшчэ страшней была пагроза аказацца на катарзе. На гітлерураўскай вуліцы і ў пітлерураўскай Германіі, куды сілком угандылі тысічы дзяцей, забівалі ўсіх, хто не міг падаць паскеры. Спачатку іх атрапівалі на вуліцах, на плошчах, на вуліцах, рылі у Беларусі шэрш

«Вярбовачных бюро», але сярод савецкіх людзей не знаходзілася жадаючых доўбрахвотна ехаць у Германію. Тады акупанты перайшли да наслільнаугону, выкарыстоўвалі самыя жорсткія методы прымушення...

Гітлерураўскі стаўленік у Беларусі кат беларускага народа Кубаў у пачатку 1942 г. пісаў у фашысцкай газете: «Беларусці можа яуж цілper пасылаць тысічы юнаку і дзячынікі сельскагаспадарчых рабочых. Германія зацікавіла атрымала ў расавых адносінах эдараўага, прывыкшага да цікай працы рабочы».

За час акупацыі з Мінска было адпраўлены на Германію звыш 70 тысяч чалавек.

Непрацэдольных і хворых савецкіх грамадзян фашысты каты ёнішчылі калія 10

тысічы чалавек. Гітлерураўскія зіншчылі калія 10

ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА

PAICA ПЯТРОУСКАЯ

ЖЫТА КАЛАСУЕ

Дзесьцы ноччу блудзяць у жытых за вёскай
Трапляткі нашых песен адгалоскі.
Там раса пышчотна василькі цалуе,

Жыта каласуе,
Жыта каласуе.

Хоць і вечар позні, ды ані не спица.
Хто ж парою гэткай у хайе засядзіца.
Выбяжыць дзялчычына, ледзь баян зачуне,

Валерый ЗАДАЛЯ

Іншы раз нам часу не хапае
Вярніцца энку у роднае сяло,
Дзе, як сібра, клены сустракаюць
Г журналаты праубочу крыло.

Шішыня матуляй на дарогу
Нас, як родных, війдзе прывітаць...
Сіяжынкі да бацькоўская парага
Зауседы сэрца будучы турбаваць.

А ноч распальвае зоры,
Як некалі ліхтаричкі ліхтары.
Месяц зорныя прасторы
Варту да світанкавай пары.

Нібі той кажух аучынны,
Воблака прымерау на сібе,
Прывітау замлю-дзялчыну,
Калабом далей пабег.

Калумбам штодня адпільваю
У краіну пад назвай «жыццё».
Каб стаў кожны дзень, жадаю,
Як новы зямлі адкрыццё.

Хай стронцца буры, трывогі,
Хай ад працы гараша мазалі—
Шукаю сваю я дарогу,
Чужой не жадаю зямлі.

I прыстань мая шчэ далека,
Той бераг схавае небакрай...
Дык чаму так хвалюе клёкіт
Жураулят, што вяртаюца у май?

Па жыцці вяслу ўпарты,
Човен наперад імкніца мой...
А дзесьцы хлапчук за партай
Аб Атлантыдзе марыцы свай.

Жыта каласуе,
Жыта каласуе.

Лёгкая, як воблачка, у светленечкіх туфельках
Ды з сунічным водарем на губах прыпухленчыкіх.
Ціхі рып апорту—маци не пачуе...

Жыта каласуе,
Жыта каласуе.

Чуе маци, чуе, толькі не вяргте,
Бо ѹ сваё юнацтва успомніца, бывае.
Маладосць хай наша назаўжды красуе.

Жыта каласуе,
Жыта каласуе.

Заплакау расою мурожны дзядзінец,
Ноч прыгаршні зоры па небе трасе...
Паснула ўсё, толькі коні адзіны
З наурымлівых тых, хто вясной не
засне...

Дзячната змяняюць саліста начнога
Даунейшай той песней, што пелі
дзяды...

Пачуеш яе—больш не трэба нічога:

— На Доне гуліе казакі малады.

Тады не захочаш Ісці па дарозе,

А збочыш на пажнню—ды бегам

туды,—

Здаўся, не Дона, рачулкай

Бярозай

Плыве мне на сястру чаказ малады.

Я ТУТ, БАЧУ СВОЙ КРАЙ...

Калі падыхоўші да хаты,
дзе нарадзіўся вядомы беларускі піясня Янка Купала,
здалёк бачыны вялікі камень,
на якім высечаны слова паз-

тва:
Я тут бачу свой край,
Поле, рэчку і бор,
Свято матку-землю—

Беларусь...

Яшчэ у школе у імяне і у
многіх майх аднагодкую была
думка пабываць у тых
місцінах, дзе нарадзіўся Янка Купала.

...і вось са сваімі сябрамі-
рабфакаўцамі на радзіме
песніра — у Вязынцы.

Адразу, як уваходзіш у
сенцы хаты, у вочы кідаецца
вялізны істайлізаваны
дуб. Ліхтар асвятляе высечана-

я на ім слова запаветна-

га жадання народнага паз-

тва:

Дык жа знайце, чаго б
я хашеу, я хашеу,
Аб чым думачкі толькі
мае:

Каб мой люд маю песні
запе!

— Прыйгледзьце да некаторых
экспланат, — патярэдзіла Нарэксуравод
Л. К. Шарэнда. — Восі такімі
кнігамі, часопісамі, чарніліцамі карыстаўся Ян-

ка, калі вчынуся прамаце...

Ёсць тут і часопіс «Роди-
на», які вылісаў басцік для
Янкі, в таксама польскі часо-

піс «Зерне», дзе друкава-

на польскай мове. Пазнё-

мушы з гісторыкі — літара-

турных пакоем, экспкурса-

вод музэя правіла нас у
хату, дзе нарадзіўся Купала.

Яна сама звычайнай.

Простая сялянская печ, за-
старое памяране каромыс-

ла пачаплена калыска, дзе
люлі малога Янкі; а вось,
як пані, на асобным эздлі
стайці дзялжа, а вунь, калі
печы, — самаробны хаду-

ноч.

І калі цяпер запытаць у
рабфакаўца — журналісту:

«Які самы памятны дзень у

твоім жыцці? — то, ма-

быцы, многія адкажуць:

пaeздка у Вязынку.

М. БАЙРАН.

З уступным словам вы-
ступіў прафесар А. А. Лой-
ка.

Затым свае верши прачыталі паэты. Асабліва спадабаліся завочнікам тыя верши, дзе гаварылася пра
іх належную працу і вучобу.

Студэнтка Л. Русліка прачытала свае верши.

На память аб сysterчы філфакаўцамі паднеслі гас-

ціл пунсовыя гвадзікі, а
паэты паліслі свае кнігі.

В. КАЛАДЗІНСКИ.

Чарговая выстука, якую
систрака чытала ў зале
універсітэцкай бібліятэ-
кі і называлася «Выда-

тны дзень рэвалюцыі», зна-

ёмшыць з кнігамі аб жыцці і
дзейнасці саратніку Я. Ко-

сціні (студэнтка IV

курса ФПМ), кандыдат

у майстры спорту па

плыванню С. Максімаву

(студэнт I курса матфа-

ка), майстар спорту па

фехтаванню С. Барадзі-

(студэнт III курса юрфа-

ка), асістэнт юрфака Г.

Драбізка (воднае поле),

кандыдат у майстры спорту

студэнтка III курса

матфака С. Цурана-

ва (конны спорт).

Зарэз спартсмены на-

пружана рыхтаваць да

адказных слаборынців,

удасканаваць сваё

майстэрства, умацоўва-

ць фізічную загарто-

ку. Кафедра фізывыхання

і спартыну клуб спа-

дзяўца, што спартсме-

ны БДУ змогучы дастой-

на прадстаўца нашу

рэспубліку у фінале лет-

нія Спартакіады наро-

ду ССР.

В. ШАПЯЛЕВІЧ,

старшыня спортклуба

БДУ.

ЗДЫМАЮЦЬ ФОТААМАТАРЫ

Няхай кароткі, але чудоўны візіт чаравуніцы-зімы.

Фота Г. МАРОЗАВА. В. ДРАЧОВА.

СУСТРЭЧА 3 ПАЗДАМІ

У час зімовай сесіі завоч-

ніку на філалагічным фа-

культэце адбылася сустрэча

студэнтаў з паздамі М. Ау-

рамічкам, Р. Бараудзінім,

Г. Бураукінам, Н. Гілеві-

чам, А. Лойкам.

Найбольш шырокая прад-

стаўлена серыя «Жыццё вы-

датэй з падзеямі дзені

людзей».

Асобныя выдэйны расказ-

ваюцца пра А. Альмінску,

А. Стасаву, П. Заломаву,

І. Бабушкіну.

Ёсць тут і знамяная мно-

са біяфака С. Цурана-

ва (спортсмен).

Зарэз спартсмены на-

пружана рыхтаваць да

адказных слаборынців,

удасканаваць сваё

майстэрства, умацоўва-

ць фізічную загарто-

ку.

Кафедра фізывыхання

і спартыну клуб спа-

дзяўца, што спартсме-